УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ МАЛОГО БІЗНЕСУ У КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЯХ

Єскіна А.О.
Студентка групи М-21 ННІ БіЕМ
Сумського державного університету

Сучасні підприємства працюють в умовах макроекономічної нестабільності, що актуалізує потребу у формуванні стійких моделей розвитку. Практика доводить наявність залежності між стабільністю бізнесу та рівнем його соціальної орієнтації. Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) перестала бути прерогативою великих корпорацій, оскільки малий бізнес дедалі активніше інтегрує її принципи в операційні процеси. Керівники адаптують управлінські моделі до нових суспільних вимог, враховуючи екологічні та соціальні чинники. За даними експертів, мікро-, малі та середні підприємства генерують близько 50% світового валового внутрішнього продукту, що підкреслює їхню системоутворюючу роль у глобальній економіці (Гришко, Васильченко, 2024). Вітчизняні компанії демонструють гнучкість, переорієнтовуючи виробничі лінії, підтримуючи зайнятість та впроваджуючи соціально значущі ініціативи, тоді як держава стимулює такі процеси через механізми цільових грантів.

Екологічний вектор розвитку вимагає раціонального використання ресурсів, що зумовлює необхідність упровадження нових підходів до організації виробничих процесів. Фахівці прогнозують збільшення обсягів утворення відходів на 70% до 2050 року, що підсилює актуальність переходу до моделей сталого розвитку (Гришко, Васильченко, 2024). Економіка замкненого циклу пропонує дієві механізми для малих підприємств, які впроваджують системи, побудовані за принципами безвідходного виробництва. Підприємці подовжують життєвий цикл продукції, що сприяє зниженню операційних витрат і формуванню додаткової цінності для кінцевого споживача. Відмова від лінійної моделі споживання забезпечує конкурентні переваги на міжнародних ринках, тоді як систематичний моніторинг використання сировини дає змогу своєчасно коригувати виробничу тактику та підвищувати ефективність ресурсного менеджменту.

У креативних та сервісних індустріях вимоги до управління мають специфічні риси, оскільки основний капітал у цих сферах становлять людські ресурси та їхній інтелектуальний потенціал (Свінцицька, Ткачук, 2020). Роботодавці формують безпечні умови праці та інвестують у професійний розвиток персоналу, що стає важливою передумовою підвищення продуктивності. Оцифрування даних спрощує виконання цих завдань, адже автоматизовані системи забезпечують фіксацію робочого часу та оптимізацію

облікових процесів (Пихтіна, 2022). Комп'ютерні програми контролюють навантаження працівників і здійснюють точний розрахунок заробітної плати, що підсилює їхній фінансовий захист. Менеджери впроваджують ІТ-рішення для об'єктивної оцінки результатів діяльності, що сприяє підвищенню прозорості управлінських процесів та ефективності прийняття рішень.

Реалізацію принципів корпоративної соціальної відповідальності демонструє діяльність ФОП Бистрік Т.О. (фотостудія «Locatiostudio»), де власниця поєднує організацію виробничого процесу з дотриманням податкової дисципліни. Студія залучає спеціалістів на умовах офіційних договорів, що забезпечує фотографам і ретушерам належний соціальний захист та стабільні виплати. Підприємство повністю відмовилося від тіньових схем розрахунків, а бухгалтерський облік здійснюється через легальні платіжні сервіси, що підвищує прозорість фінансових операцій і зміцнює стабільність бізнесу. Клієнти позитивно сприймають чесне ставлення до команди, що сприяє зростанню рівня лояльності аудиторії. Отриманий прибуток реінвестується в оновлення технічного обладнання та придбання ліцензійного програмного забезпечення, що підвищує якість послуг і підтримує конкурентоспроможність підприємства.

Реалізація соціальних ініціатив потребує системного планування, що передбачає попередній аналіз бізнес-процесів із використанням кількісних методів. На цьому етапі компанія визначає слабкі місця в екологічній або трудовій сфері та формує перелік проблемних зон, які потребують коригування. Подальша робота включає розробку конкретних заходів і метрик контролю, що забезпечують можливість оцінювання результативності впроваджених рішень (Левенець, 2020). Наприклад, підприємство може скоротити споживання паперу на 20% або перевести 100% фрилансерів на офіційні контракти, що підвищує рівень соціальної відповідальності. Використання АВС-аналізу дає змогу виявити найрентабельніші напрямки діяльності та оптимізувати розподіл ресурсів (Пихтіна, 2022). Отримані розрахунки формують аналітичний фундамент для подальшої соціальної активності підприємства та підвищення ефективності управлінських рішень.

Впровадження сучасних стандартів приносить бізнесу реальну практичну користь, адже компанії не лише знижують плинність кадрів, а й істотно скорочують юридичні ризики та легше залучають платоспроможних клієнтів. Сьогодні соціальна орієнтація стала вимогою ринку, тому організації, які ігнорують ці правила, поступово втрачають свої фінансові позиції. Постійне навчання персоналу забезпечує стабільно високу якість послуг, а накопичений досвід переконливо доводить: чесний, відповідальний підхід до роботи є не лише етичним, а й економічно вигідним.

Цифрова трансформація відкриває для малого бізнесу нові можливості у сфері КСВ. Онлайн-платформи дають змогу підприємцям прозоро та

оперативно комунікувати з аудиторією, публікуючи у відкритому доступі звіти про соціальну діяльність і тим самим формуючи довіру партнерів та інвесторів. Використання хмарних технологій допомагає скоротити витрати на адміністрування та зменшити паперовий документообіг, а впровадження CRM-систем дозволяє ефективно відстежувати зворотний зв'язок від клієнтів. Аналітичні інструменти забезпечують можливість вимірювати соціальний вплив бізнесу в режимі реального часу. У результаті КСВ перестає бути декларативним наміром і перетворюється на конкретний, вимірюваний результат.

Перспективи розвитку соціально відповідального підприємництва в Україні тісно пов'язані з євроінтеграційними процесами. Адаптація до стандартів ЄС вимагає від компаній дотримання принципів сталого розвитку, а впровадження ESG-критеріїв відкриває доступ до міжнародного фінансування та грантових програм, що формує конкурентну перевагу на зовнішніх ринках. Молоде покоління підприємців дедалі більше усвідомлює цінність репутаційного капіталу та вибудовує бізнес-моделі, у яких соціальна відповідальність розглядається не як витрата, а як стратегічний актив. Досвід провідних країн підтверджує: сталий розвиток і комерційний успіх не суперечать один одному, а навпаки — взаємно підсилюють.

Соціально відповідальний бізнес в Україні поступово переходить до моделі, де етичність, технологічність і орієнтація на довгостроковий розвиток стають основою конкурентоспроможності. Компанії, що інтегрують сучасні управлінські підходи, цифрові рішення та європейські вимоги до сталості, зміцнюють свою репутацію, підвищують ефективність і розширюють доступ до нових ринків та фінансових можливостей. Така трансформація формує середовище, у якому прозорість, відповідальність і інновації працюють на економічний результат і забезпечують стійке зростання підприємництва.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Опанаюк Ю.А.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гришко, В., & Васильченко, О. (2024). Економічна стійкість малого бізнесу в сучасних умовах. *Вісник економіки*, 12(2), 45–58.
2. Левенець, І. (2020). Методологія соціального планування на підприємстві. *Менеджмент та маркетинг*, 5(4), 89–95.
3. Пихтіна, Н. (2022). Автоматизація управлінських процесів як чинник ефективності. *Цифрова економіка*, 8(3), 22–34.
4. Свінцицька, О., & Ткачук, В. (2020). Управління людським капіталом у сфері послуг. *Науковий вісник*, 15(1), 33–41.